

Den gamla lagen om funktionshinderservice – övergångsperiod till och med 31.12.2027

Ekonomiskt stöd

Handbok om funktionshinderservice
Institutet för hälsa och välfärd THL

Du läser nu en sida enligt den gamla handikappservicelagen (380/1987).

Denna lag har upphävts genom L 14.4.2023/675, som gäller fr.o.m. 1.1.2025.

I avsnittet om tidigare funktionshinderservice beskrivs tjänster enligt lagen om funktionshinderservice och lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda samt tillämpningen av lagen i praktiken. Dessutom beskrivs klientprocessen enligt den gamla lagen om funktionshinderservice.

Texten är innehåll enligt den gamla lagen om funktionshinderservice (380/1987). Det innehåll som THL producerat har publicerats i sin ursprungliga form i THL:s elektroniska Handbok om funktionshinderservice.

Innehållet enligt den gamla lagen om funktionshinderservice (380/1987) används till tillämpliga delar till utgången av övergångsperioden för den nya lagen om funktionshinderservice den 31 december 2027.

[Lag om service och stöd på grund av handikapp \(Finlex\)](#)

Ekonomiskt stöd

Handikappservicelagen, Ekonomiskt stöd 9§

En person med funktionsnedsättning ersätts, enligt det behov som följer av hans eller hennes funktionsnedsättning eller sjukdom, helt eller delvis för sina kostnader för stöd som behövs för att syftet med denna lag ska nås samt för sina extra kostnader för sådana kläder och sådan specialkost som behövs på grund av funktionsnedsättningen eller sjukdomen.

Av kostnaderna för anskaffning av redskap, maskiner och anordningar som personen med funktionsnedsättning behöver för att klara de dagliga funktionerna ersätts hälften.

Kostnaderna för sådana nödvändiga ändringsarbeten som till följd av funktionsnedsättningen måste utföras på redskap, maskiner eller anordningar av standardmodell ersätts dock i sin helhet.

[Ekonomiskt stöd 9§ \(Finlex\)](#)

I följande underkapitel finns beskrivet om specialersättningar gällande extra kostnader för kläder och kostnader för specialkost, samt om ekonomiskt stöd för anskaffning av bil eller hjälpmedel och ändringsarbeten i bilen.

Specialersättningar

Extra kostnader för kläder

Enligt handikappservicelagen 9 § ersätts en person med funktionsnedsättning enligt det behov som följer av hans eller hennes funktionsnedsättning eller sjukdom, helt eller delvis, samt för sina extra kostnader för sådana kläder och sådan specialkost som behövs på grund av funktionsnedsättningen eller sjukdomen.

Ersättning för extra kostnader för kläder beviljas inom ramen för anslag. Valfärdsområdet ska reservera anslag för ändamålet i enlighet med de behov som finns i valfärdsområdet.

Gällande anslagsbundna tjänster kan valfärdsområdet också besluta om att rikta anslagen till personer med funktionsnedsättning som fyller vissa kriterier, ifall att anslagen inte är tillräckliga för att bevilja ersättning till alla sökande.

Enligt handikappserviceförordningen 18 § får en person med funktionsnedsättning ersättning för extra klädkostnader;

- som föranleds av att kläderna på grund av funktionsnedsättningen eller sjukdomen slits snabbare än normalt eller
- av att han eller hon på grund av sin funktionsnedsättning inte kan använda konfektionskläder eller vanliga skodon.

En person med funktionsnedsättning kan inte alltid använda kläder eller skor som finns till försäljning i butikerna, exempelvis på grund av en stor fysisk avvikelse eller på grund av bruk av olika slag av hjälpmedel. Av samma orsaker kan kläderna också slitas betydligt snabbare än normalt.

Problem kan bland annat uppstå på grund av att konfektionskläder inte passar, varvid kläderna måste skaffas som måttbeställningsarbeten. Exempelvis

- proteser och stödförband kräver vissa sömnads- och ändringsarbeten på kläderna,
- personer med svåra hudsjukdomar behöver lätt beklädnad som motsvarar deras behov,
- användningen av olika slag av krämer kräver också att kläderna ofta byts och tvättas, vilket leder till att kläderna snabbt slits ut.

Med klädbidrag strävar man efter att ersätta sådana extra kostnader för kläder som den övriga befolkningen inte har. Enligt förarbetena till handikappservicelagen (RP 219/1986) har man uppskattat att klädkostnader på grund av en funktionsnedsättning uppgår till 30 procent mer än den övriga befolkningens genomsnittliga kostnader för kläder.

För att extra kostnader för kläder ska ersättas krävs alltid att anskaffningen av kläder är nödvändig. Då man bedömer hur pass nödvändigt det är att skaffa klädesplaggen i fråga, ska uppmärksamhet fästas på i vilken omfattning stödinsatsen hjälper och främjar personens möjligheter att klara av sysslor i vardagen.

Enligt handikappservicelagen är välfärdsområdet skyldig att ersätta endast skillnaden mellan vanliga kläder och specialkläder. Ersättningen gäller inte konfektionskläder. Ersättningen kan betalas som en engångsersättning. I allmänhet ersätts extra kostnader för kläder i efterskott mot verifikat. Det är även möjligt att välfärdsområdet ger en betalningsförbindelse för anskaffning av kläder.

En person med funktionsnedsättning ska alltid lämna in en utredning av hur hans eller hennes funktionsnedsättning eller skada medför att kläderna slits mer än normalt, och som ger upphov till extra kostnader som välfärdsområdet är skyldig att ersätta.

Kostnader för specialkost

Enligt handikappserviceförordningen 19 § får en person med funktionsnedsättning ersättning för extra kostnader för specialkost eller specialnäringspreparat som han eller hon måste använda under en lång tid och regelbundet.

Ersättning för extra kostnader för specialkost beviljas inom ramen för anslag. Välfärdsområdet ska reservera anslag för ändamålet i enlighet med de behov som finns i välfärdsområdet.

Gällande anslagsbundna tjänster kan välfärdsområdet också besluta om att rikta anslagen till personer med funktionsnedsättning som fyller vissa kriterier, ifall att anslagen inte är tillräckliga för att bevilja ersättning till alla sökande.

En del personer med långtidssjukdom måste regelbundet skaffa specialnäringspreparat, som medför stora kostnader för dem. Syftet med lagen har varit att med hjälp av ekonomiskt stöd ersätta personen med funktionsnedsättning för de extra kostnader som anskaffningen av specialkost ger upphov till.

Som kostnader för specialkost ersätts inte

- sådana utgifter som endast baserar sig på läkares rekommendationer och
- näringspreparat och produkter som hör till en vanlig matbutiks artiklar.

Användningen av specialkost eller specialnäringspreparat som funktionsnedsättningen eller skadan ger upphov till ska ingående utredas av läkare. I sin ansökan ska personen med funktionsnedsättning utreda kvaliteten på och omfattningen av den specialkost och de specialnäringspreparat han eller hon är i behov av samt de extra kostnader som uppkommer då dessa skaffas.

Utgångspunkten i utredningen av servicebehovet som avses i 9 § i handikappservicelagen är inte sjukdomen i sig som personen lider av (namnet på sjukdomen), utan den skada och de olägenheter sjukdomen ger upphov till. Efter detta ska man utreda huruvida behovet av specialkost beror av sjukdomen eller skadan och huruvida personen i fråga måste använda nämnda specialkost under en lång tid och regelbundet.

Då man uppskattar beloppet på ersättningen tar man även i betraktande det ekonomiska stöd personen har fått på basis av primära stödformer. Vissa kliniska näringspreparat kan ersättas med stöd av sjukförsäkringslagen.

Som grund för beslutsfattandet kan man be om information om genomsnittliga matutgifter exempelvis av statistikcentralen, som centralen tillhandahåller på basis av sina privathushållsutredningar. En tolkningsnorm kan anses vara andelen utgifter för mat och kost i utkomststödets grunddel.

Bilstöd enligt handikappservicelagen

Enligt 9 § i handikappservicelagen ersätts en person med funktionsnedsättning, enligt det behov som följer av hans eller hennes funktionsnedsättning eller sjukdom, helt eller delvis för sina kostnader för anskaffning av redskap, maskiner och anordningar som personen behöver för att klara de dagliga funktionerna. Med stöd av handikappservicelagen kan en person med funktionsnedsättning beviljas ersättning för kostnader för anskaffning av bil. För att beviljas ersättning krävs att

- personen på grund av sin funktionsnedsättning och sjukdom är i behov av ett rörelsehjälpmedel för att klara av sina dagliga sysslor

- detta behov av rörelsehjälpmedel är kontinuerligt, dagligt och ofta återkommande.
- Förutsättningen är således inte en svår funktionsnedsättning, vilket gäller för färdtjänst.

Stöd för anskaffning av bil

Enligt handikappservicelagen kan man bevilja stöd för anskaffning av begagnad bil eller av ny bil. Ersättningsbeloppet är hälften av de faktiska kostnader som uppkommer vid anskaffningen av bilen.

Som avdrag beaktas återbäring på bilskatt, eventuell kreditering för gammal bil som ges i utbyte och eventuellt annat stöd för bilen. Man kan ansöka om stöd för anskaffning av bil trots att man inte har fått återbäring på bilskatt.

Hjälpmedel och ändringsarbeten i bilen

Med stöd av handikappservicelagen ersätts nödvändiga ändringsarbeten i en bil av standardmodell som är nödvändiga med tanke på funktionsnedsättningen eller skadan (bl.a. manövreringsanordningar, servostyrning, svängbart bilsäte, lyftanordning för rullstol/hiss).

Nödvändiga ändringsarbeten är sådana tekniska lösningar, som gör det möjligt för personen med funktionsnedsättning att över huvud taget använda bilen. Ändringsarbeten i bilen ersätts i sin helhet inom ramen för tillgängliga anslag.

Ersättning enligt handikappservicelagen för nödvändig tilläggsutrustning eller ändringsarbeten i bilen ordnas inom ramen för de anslag välfärdsområdet har reserverat för ändamålet.

Källor

[Ekonomiskt stöd 9§ \(Finlex\)](#)

Räty, Tapio (2010) Vammaispalvelut. Vammaispalvelujen soveltamiskäytäntö. Kynnys ry.

Särskilda krav vid bilkörning – guide. AKE (Fordonsförvaltningscentralen) och Invalidförbundet.